

Djøfs TechDK
Kommission

Efterskrift

Djøfs TechDK Kommission giver stafetten videre:

Vi er godt på vej, men langt fra i mål med nødvendig tech-regulering!

Humanoid robotter, der taler som og ligner mennesker, men er 'fuldblodsteknologi', er ikke længere noget, der hører science fiction-genren til. Det er små chips skudt ind i armen heller ikke. Eller kameraer i computeren, der måler elevens performance. Eller en digital 'metaverden', hvor der handles for svimlende summer. Kun fantasien har gennem historien sat grænser for de potentielle teknologiske udviklinger. Og de teknologier, der vinder indpas i dag, har trods alt allerede eksisteret som en forestilling i den menneskelige fantasi i århundreder. Derfor er der brug for, at politikere, embedsværk, civilsamfund og borgere i det hele taget sætter de fornødne grænser, som sikrer, at kommende manifestationer af fantasier ikke udvikler sig til et grumt mareridt. At udviklingen ikke tager overhånd eller udvikler sig på en måde, der kommer de få til gode, og at den digitale fremtid bliver for dem, der reelt ønsker den. Men også at den afvikling, som ligger under overfladen i alle former for udvikling, ikke bliver glemt.

Vi står allerede med fx medieteknologier, som vi kalder nye, men som har næsten to årtier på bagen, og som har haft en enorm betydning for demokratiets beskaffenhed og for individers trivsel: Sociale medier kalder vi dem – måske i mangel af bedre. Udviklingen og udbredelsen af digitale teknologier som disse buldrer afsted, men teknologierne kan være svære at få øje på, enten fordi vi ikke kan se dem (som når sagsbehandleren ved kommunen har en digital assistent, som 'lytter med'), eller fordi brugen er blevet en helt naturlig del af vores hverdag.

Vi har således baseret vores samfund på digitale teknologier, som vi ofte kun har begrænset forståelse af og kontrol med. Men vi sætter forsat vores lid og håb til deres potentialer i forbindelse med løsningen af de helt store problemer: Klimakrisen, den voksende globale økonomiske ulighed, den mentale sundhedskrise blandt de unge og det stærke pres på demokratier verden over, for blot at nævne nogle. Men de nye teknologier spiller ind i disse kriser på både godt og ondt, og monopolisering og magtkoncentration gør det svært både at få øje på – men også at kontrollere – skyggesiderne. Derfor er behovet for at kæmpe for brede demokratiske principper som sammenhængskraft, gennemsigtighed, tillid, lige muligheder og retssikkerhed i forbindelse med nye digitale teknologier meget, meget presserende.

„Der er behov for politisk handling på teknologiområdet. Hellere i dag end i morgen, for udviklingen venter ikke på os. Internettet og dets største spillere er blevet voksne, men vi har stadig ikke set nogen tage ansvar som en voksen. Og vi tror på, at vores demokratiske institutioner faktisk har kompetencen til at løse udfordringerne, hvis vi tør!“

Ordene er fra forordet til den første rapport, som blev udgivet af TechDK², men de er stadig lige relevante – selvom der trods alt er indtrådt noget voksensvar siden da. Dele af det digitale miljø er blandt andet blevet underlagt politisk handling på EU-niveau fx gennem de nye lovgivninger Digital Services Act og Digital Markets Act, der blev vedtaget i 2021, og som skal udstikke nye regler for, hvordan EU

¹<https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/dansk-erhvervsliv-onsker-digitalt-indre-marked-af-vestager>

²https://www.djoef.dk/-/media/documents/djoef/t/techdk/techdk_rapport_1_økonomi_a4_0519.ashx

regulerer Big Tech og det digitale miljø i det hele taget. Dette er tech-temaer, som Djøfs TechDK Kommission siden 2019 har medvirket til at bringe fra niche-drøftelser til en fast del af den fælles dagsorden – noget vi nu alle tager alvorligt og debatterer. I Danmark har regeringen også taget TechDK-temaerne til sig bl.a. med lanceringen af en hvidbog, hvis ni principper om et mere ansvarligt og retfærdigt samfund med techgiganterne ligger i tæt forlængelse af TechDK's anbefalinger. Senest har regeringen nedsat en ekspertgruppe, som skal komme med bud på, hvordan vi bedst håndterer Big Tech som samfund med deltagelse af hele fire TechDK-medlemmer.

Men arbejdet med at skabe et ansvarligt digitalt miljø skal også foregå på andre niveauer end det politiske. Den teknologiske udvikling fordrer en forsat debat om, hvordan vi etisk håndterer teknologien ledelsesmæssigt, politisk, samfundsmæssigt og som enkeltpersoner. Her er det vigtigt, at alle deltager – også folk med en samfundsvidenskabelig, humanistisk og kulturel baggrund. Djøfs TechDK Kommission har bidraget til at gøre et smalt område kun for særligt interesserede til 'mainstream' debatstof, og det er vores håb, at andre nu vil tage stafetten videre. For der er brug for en bred diversitet af stemmer i debatten om, hvordan vi skaber en verden, der sætter samfund før teknologi.

I det følgende genbesøger vi nogle af de store temaer, som Djøfs TechDK Kommission har bidraget til at diskutere og sætte på dagsordenen, siden den så dagens lys. Vi laver den korte analyse gennem en skitse af det store billede på tre vigtige områder; Regulering af 'Big Tech', digitalisering af det offentlige Danmark og demokrati og medier. Og så peger vi helt afslutningsvist på nogle af de spørgsmål, som vi mener, der stadig mangler at blive taget hånd om fra samfundets side.

1. Regulering af techgiganter

Digitaliseringen af Danmark er i høj grad kommet bundlinjen hos store amerikanske techvirksomheder til gode – dem, der populært benævnes Big Tech. Disse virksomheder har udviklet og lanceret nye digitale produkter uden at lovgivningen er fulgt med. Inspireret af Silicon Valley har idéen om "eksponentiel teknologi" slået dyb rod i samfundet – også i Danmark. En tanke om teknologi, der udvikler sig så hurtigt, at den på et tidspunkt vil eksplodere i et brag af nye, utrolige opfindelser, der ikke skal bremses af lovgivning. Med henblik på at polstre demokratiet til en stadig mere digital fremtid er det derfor afgørende, at lovgivningen ikke alene tilgodeser fordelagtige rammevilkår for techbranchen og overvågningskapitalistiske virksomheder, der vil digitalisere mere og hurtigere på basis af overvågning og brug af data om den enkelte. Her må vi også forholde os til de skyggesider for demokrati og individer, der følger med teknologiens hastige udvikling. Det er slet ikke nemt, for det er et grundvilkår, at teknologien udvikler sig hurtigere end lovgivningen. Men det er helt afgørende vigtigt med regulering af techgiganter.

Værdien af individers data lander ikke hos fællesskabet

Debatten om udviklingen af en verden, hvor samfund kommer før teknologi, skal tages inden for alle sektorer og områder. For digitaliseringen af samfundet lader sig ikke inddæmme, men er en uløselig del af vores kommunikation, nyheds-

strøm, socialitet, sundhed, velfærd og måde at forstå verden på. Men digitalisering er samtidig et begreb, som er bundet op på stærke økonomiske interesser. Spørgsmålet er, hvem der er lokoførere på den digitalisering, der buldrer afsted. I vores del af verden har særligt en håndfuld virksomheder ikke alene styret toget, men også profiteret stærkt på dets tempo og infrastrukturens udbredelse. TechDK har sammen med andre løftet debatten om det problematiske i, at Big Tech har lavet værdiskabelse på danske data uden at have betalt (tilstrækkeligt) til den danske statskasse, som skal sikre den fælles danske velfærd. Og i 2019 meldte regeringen ud, at den ville arbejde for en særskat på internationale techgiganter på EU-niveau. At den, hvis det ikke lykkedes, ville være klar til at gå enegang og indføre sin egen techskat på virksomheder som Facebook, Google og Amazon. I begyndelsen af 2021 stod det klart, at regeringen håbede på en snarlig international aftale om beskatning af teknologiselskaber, der opererer globalt, men betaler meget lav eller ingen skat i lande, hvor de er aktive³. I maj blev det meldt ud, at 140 lande var blevet enige om en global minimumsskat, der særligt skulle ramme it-giganter, men at udsigten til en global skat på techgiganter som Apple, Google og Amazon var blevet forsinket. Politikerne bag aftalen forventer, at den tidligst kan træde i kraft i 2024⁴.

I 2019 foreslog Djøfs TechDK Kommission, at større virksomheder, der leverer digitale tjenester i Danmark, skal betale en techskat af deres danske omsætning. Det anbefales, at skatten indføres fra sommeren 2020, såfremt der inden da ikke er kommet en løsning i EU eller OECD, som er at foretrække. Techskatten betyder, at globale techvirksomheder, der laver værdiskabelse på eksempelvis danske data også skal betale skat i Danmark.

Fra TechDK's første rapport om økonomi.

Internettet er verdens mest usikre legeplads

Ifølge FN er 1/3 af alle internetbrugere børn. Også i Danmark er andelen stor, og danske børn bruger mere tid online end deres europæiske jævnaldrende. Men det digitale miljø er ikke indrettet på en måde, som sikrer alderssvarende ret til deltagelse og beskyttelse. Børn er derfor hamrende udsatte i det digitale miljø, hvor rækken af risici er lang. Deres personlige informationer bliver brugt mod dem i online spil og på sociale medier, designelementer fastholder dem i længere tid på smartphonen og computeren, end de måske ønsker, og algoritmerne eksponerer dem for grupper, personer og indhold, som kan have skadelige effekter på deres udvikling osv. I en række lande som Storbritannien, Australien og Tyskland bliver der arbejdet meget seriøst med dette under stærke institutioner med klare mandater⁵. I Danmark er det strukturelle arbejde med online beskyttelse af børn mere fodslæbende eller har karakter af enkeltsager. Der blev ellers fra politisk hold fremlagt et beslutningsforslag⁶ om en bredere lov til online beskyttelse af børn, men det blev ikke vedtaget.

³<https://itwatch.dk/ITNyt/Politik/article12802027.ece>

⁴<https://www.computerworld.dk/art/260992/global-skat-paa-tech-giganter-bliver-udskudt-tidligst-klar-i-2024>

<https://www.reuters.com/technology/global-digital-tax-deal-might-not-be-ready-until-early-2024-france-2022-05-24/>

⁵https://digitaltansvar.dk/wp-content/uploads/2022/02/Digitalt-Ansvar-2022_Groenbog_Initiativer-pa-boerneomradet.pdf

⁶https://www.ft.dk/ripdf/samling/20201/beslutningsforslag/b54/20201_b54_som_fremsat.pdf

Djøfs TechDK Kommission foreslog i 2020 en ny og omfattende lov, som skal sikre, at internettet bliver et trygt sted at færdes for alle børn gennem hele barndommen. Der skal pålægges udbydere af digitale tjenester et juridisk bindende ansvar for, at deres tjenester tilpasses børn i forskellige aldersgrupper. Loven skal gælde alle udbydere af informationssamfundstjenester (ISS) og alle, der leverer online- produkter eller -tjenester, som behandler personlige data. Og loven skal gælde, hvis det overhovedet kan sandsynliggøres, at børn bruger deres tjeneste.

Fra TechDK's tredje rapport om kultur.

Hvad så nu?

Regeringen har nedsat en ekspertgruppe, som fra efteråret 2022 skal rådgive om reguleringen af Big Tech, og der er rigtig mange emner at tage fat på. For en håndfuld Big Tech-virksomheder er på mange måder lig med digitalisering i Danmark. I foråret 2022 indgik Rådet og Europa-Parlamentet en aftale om forordningen om et indre marked for digitale tjenester også kaldet Digital Services Act (DSA). Den forventes at træde i kraft i løbet af efteråret 2022 og vil samtidig sætte hegnsplade for, hvad der er muligt nationalt. Eksempelvis blev lovforslaget om at fjerne ulovligt indhold inden for 24 timer droppet før 2. behandlingen med udgangspunkt i DSA'en. Derfor er der stadig massive problemer med ulovligt indhold, som popper op igen og igen på nogle af de platforme, som danske borgere bruger en stor del af deres vågne timer på hver dag. Det skal der findes en løsning på.

2. Digitalisering af det offentlige Danmark

Det offentlige Danmark bliver digitaliseret med en hastighed uden fortilfælde. Eksempelvis har den fælleskommunale chatbot Kiri til hensigt at hjælpe de danskere, som har brug for at komme i kontakt med kommunen på alle tider af døgnet. Tal viser, at cirka halvdelen af henvendelserne til kommunernes borgerservices foregår uden for deres åbningstid⁷. Et andet eksempel er algoritmer, som skal styrke gældsopkrævning i Københavns Kommune ved at klassificere borgeres betalingsparathed. Når en borger ringer ind til Kontoret for Betaling og Gældsvejledning (KGB), indtaster de først deres CPR-nummer, som så aktiverer algoritmen, der klassificerer borgeren som enten høj, medium eller lav betalingsparat baseret på allerede tilgængelige data som eksempelvis betalingshistorik⁸.

Disse er blot to eksempler på et område, som det offentlige Danmark for alvor vil rykke på, nemlig AI og Machine Learning (ML). I 2023 forventes det, at 91% af den offentlige sektor dagligt benytter disse teknologier ifølge IT-Branchen.⁹ Men det betyder også, at der rejser sig en meget lang række af både etiske og politiske dilemmaer, og vi skal på samme tid både høste gevinsterne ved denne digitalisering og formå at mitigere de skyggesider, som kan være svære at få øje på, men

⁷<https://www.danskindustri.dk/lad-os-lose-det-sammen/deloitte-x-roskilde-kommune/>

⁸<https://www.kl.dk/nyheder/os/raaderum/nr-11-21-marts-2019/algoritme-styrker-gaeldsopkraevning-i-koebenhavns-kommune/>

⁹<https://itb.dk/maerkesager/offentlig-digitalisering/er-det-offentlige-ved-at-loebe-fra-dansk-erhvervsliv/>

som uundgåeligt vil følge med. Det gælder inden for alle dele af digitaliseringen af det offentlige Danmark: Fra velfærdsteknologier på ældreområdet, til brugen af algoritmer i sundhedsvæsenet eller på socialområdet, til brugen af digitale læringsmidler i skolen.

Borgeren skal være i centrum i mødet med det offentlige – også ved digital sagsbehandling

Når det offentlige Danmark omstiller sin praksis til en digital version, er det vigtigt, at alle – der ønsker at være med – er med, at der er lighed i tilgangen, at der sikres lighed og fairhed for alle, og at der stadig findes løsninger for dem, som ikke formår at være med. Men debatten i sommeren 2022 har vist, at mange er hægtet af den digitale udvikling. At op mod en fjerdedel af borgerne i Danmark har svært ved at begå sig i et velfærdssamfund, der er blevet 'gennemdigitaliseret'¹⁰. Alligevel sker digitaliseringen, og derfor er det bydende nødvendigt, at borgerne forstår, hvad der foregår, når det er automatiske systemer og ikke mennesker, der tager de vigtige beslutninger eller støtter op om dem. Tænk tanken Justitia peger på, at der har været et forbløffende lille fokus på borgerne og retssikkerheden i lovprocesserne før de seneste års digitaliseringsreformer. Pt. er der ikke noget konkret politisk på bordet, der tyder på, at det skulle ændre sig radikalt sådan lige med det første.

Djøfs TechDK Kommission har foreslået, at borgerne får en gennemsigtighedsgaranti, som hviler på det grundlæggende princip i en retsstat, at borgere og offentlighed kan få konkret indsigt i sagsbehandling og afgørelser – også selvom de er foretaget af en algoritme og ikke et menneske. Det handler bl.a. om, at borgeren skal have et skriftligt og forståeligt overblik over, hvilke trin der er foretaget i den pågældende sagsbehandling.

Sæt mennesket i centrum – Brugen af algoritmer i det offentlige kræver kompetencer, gennemsigtighed og menneskelig intelligens

Fra TechDK's analyse om digital forvaltning.

Når computeren stiller diagnosen: brug af kunstig intelligens i sundhedsvæsenet

Den teknologiske udvikling på sundhedsområdet rejser en lang række nye dilemmaer, bl.a. om hvilke produkter og behandlinger, der er forsvarlige? Hvad brugen af kunstig intelligens betyder for patienterne? Og hvor langt vi som samfund skal gå i grænselandet mellem effektivitet og forklarlighed: vil vi gerne have en ny teknologi, som er hamrende effektiv, men hvor vi ikke præcist forstår, hvordan den fungerer? Mens samfundet har været årtier om at cementere strenge regler for kliniske forsøg for lægemiddelindustrien, har der været mere frit spil for de techgiganter, der bevæger sig i grænseloftet mellem at være 'lægemiddel' og 'teknologi'. De Videnskabetiske Komiteer skriver i sin årsberetning 2021 fra april 2022¹¹, at

¹⁰<https://politiken.dk/podcast/dulyttertilpolitiken/art8903805/Den-digitale-underklasse>

¹¹<https://www.nvk.dk/-/media/NVK/Om-NVK/Aarsberetninger/Arberetning-2021.pdf?la=da>

nye sundhedsteknologier i form af bl.a. machine learning-teknikker, brugen af big data og hypotesegenererende projekter udgør et paradigmeskift i sundhedsvidenskabelig forskning, der udfordrer de eksisterende samtykkemodeller, som udgør fundamentet i den sundhedsvidenskabelige forskning, og at „*der er behov for større transparens og for at tilpasse samtykkereglerne til nutidens teknologi, så patienterne får mere præcis information om forskningsmæssig brug af det biologiske materiale, der indsamles i forbindelse med deres behandling, samt reel mulighed for at sige fra heroverfor*“. Og i 2021 kom EU-Kommissionen med et udspil til en ny fælles regulering (forordning) af kunstig intelligens (AI)¹². Forordningen er endnu ikke vedtaget, men når det sker, vil den med Kammeradvokatens ord: „*de facto fungere som en generel 'grundlov' for udbydere og brugere af AI-systemer, herunder både offentlige myndigheder og private virksomheder, uanset hvilken sektor der er tale om*“¹³. I denne sammenhæng er det interessant at bemærke, at forordningen omfatter krav til højrisko-AI-systemer, hvilket bl.a. omfatter AI-systemer integreret i medicinsk udstyr, legetøj m.v. Det er stadig ikke til at sige, hvordan forordningen ender med præcist at falde ud.

Djøfs TechDK Kommission har foreslået, at tech i sundhedssystemet skal reguleres som pharma-industrien gennem strenge kliniske tests. Før en ny teknologi tages i brug af læger, sygeplejersker og andet sundhedspersonale, bør den have gennemgået en kontrolproces med kliniske tests og efterprøvninger svarende til den vi kender fra pharma-industrien. Målet er at sikre, at patienter og sundhedspersonale altid kan føle sig trygge ved anvendelsen af sundhedsteknologi i deres diagnostik og behandling.

Kan computere erstatte de varme hænder? Naturlig intelligens er en forudsætning for fornuftig brug af kunstig intelligens i sundhedssektoren.

Fra TechDK's analyse om sundhed og tech.

Hvad så nu?

Der arbejdes hårdt på, at Danmark forsat skal digitaliseres mere. Vi skal være verdens førende health tech-nation, mener Danske Regioner, og brugen af big data og algoritmer vil kun forsætte. Men spørgsmålet er, om det offentliges brug af nye digitale teknologier vil fylde i den kommende valgkamp? ”Hvis den kommende valgkamp ikke kommer til at handle om, hvordan vi digitaliserer, bliver det sandsynligvis den sidste, som får lov at forbigå det centrale spørgsmål om, hvordan digitaliseringen påvirker tilliden og opbakningen til samfundets institutioner”, mener Johan Busse, der er formand for Dataetisk Råd¹⁴. Men der har i løbet af det seneste årti ikke været en grundig og løbende politisk debat om digitaliseringen af velfærdsstaten og af, hvad fordele og ulemper har været og kan formodes at blive i fremtiden. Derfor må det vel være stedet at starte. For en ting ligger helt fast: velfærdsstaten er helt afhængig af tillid fra borgerne, og det behov kan man aldrig digitalisere sig ud af.

¹²<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>

¹³<https://kammeradvokaten.dk/nyheder-viden/publikationer/2022/03/ai-forordningen-seneste-nyt>

¹⁴<https://politiken.dk/indland/art8874001/De-folkevalgte-må-begynde-at-tage-ansvar-for-digitaliseringens-konsekvenser-for-borgerne>

3. Demokrati og medier

Vi kan aldrig tage demokratiet for givet, vi skal tværtimod passe og pleje det. Og her spiller medier en helt afgørende rolle. Medier er nemlig med til at forme vores forståelse af verden, værdier og menneskesyn. Fascismen opstod i demokratier, som altid vil være underlagt det evige paradoks: at vi demokratisk kan vælge af mutere demokratiet i en eller anden obskur retning eller afvikle det totalt. Det er således en udfordring for demokratiet, når en stor del af den offentlige debat er flyttet over på sociale medier, hvor meget få og store virksomheder med algoritmer beslutter, hvilket indhold den enkelte får præsenteret, og hvor der ikke nødvendigvis stilles kritiske spørgsmål eller faktatjekkes. Og udfordringen vokser, hvis algoritmen favoriserer det, der polariserer frem for det, der samler. På sociale medier bliver rygter hurtigt og ukritisk spredt blandt millioner af mennesker, hvilket fx bevægelsen QAnon er et nyere eksempel på. Ekkokamre, viralitet og den manglende dybde, som betyder, at sociale medier favoriserer 'posts' frem for 'engagement', 'indlæg' frem for 'diskussioner', 'overfladiske kommentarer' frem for 'dybe samtaler' er alle udfordringer, som stadig er indbygget i sociale mediers DNA – for forretningsmodellen er at få så meget tid, klik, likes og delinger fra den enkelte bruger som muligt. Danske tal viser, at under coronanedlukningen steg befolkningens forbrug af digitale platforme som fx sociale medier gevaldigt. Blandt de 15-24-årige nyhedsbrugere på internettet er sociale medier den kilde til nyheder, som flest nævner. Både de 12-18-årige og 19-34-årige har på en tilfældig dag samlet set brugt over 5 timer på de sociale medier¹⁵. Men hvor journalistisk redigerede medier står til ansvar for de ord og billeder, som de bringer, gælder dette i langt mindre omfang for de digitale medieplatforme. Derfor kommer vi ikke udenom politisk regulering af sociale medier.

Public service skal værne om demokratiet og sammenhængskraften

Public service er et demokratisk bolværk mod, at fake news overtager mediebildet. Offentligt finansierede medier har den styrke, at de ikke er styret af kommercielle og politiske interesser. Dertil videreformidler de nyheder, der ikke er styret af algoritmernes mikromålretning. Stærke, uafhængige public service-organer sikrer på den måde, at en offentlig samtale har sit udgangspunkt, hvor alle kan være med. I arbejdet med at regulere techgiganterne og sikre en fri demokratisk debat er public service således helt essentielt. Det handler om at skabe et fornuftigt udgangspunkt og lige vilkår for at deltage i sund demokratisk oplysning. Public service blev da også styrket i den nye medieaftale, som blev indgået i forsommeren 2022¹⁶, og hvor der står: *„Konkurrencen om mediebrugernes opmærksomhed har aldrig været hårdere, og udbuddet af indhold fra internationale streaming-tjenester og techgiganter har aldrig været større. Den hårde konkurrence medfører et fragmenteret medie billede, der kan udfordre sammenhængskraften og den demokratiske samtale. Det skærper behovet for et stærkt public service-tilbud, der er tilgængeligt for alle dele af befolkningen (...).“* Hvordan medieaftalen præcist bliver udmøntet, ved vi først senere, når den træder i kraft fra 2023.

¹⁵<https://kum.dk/aktuelt/nyheder/sociale-medier-er-de-unges-primære-kilde-til-nyheder-paa-internettet>

¹⁶https://kum.dk/fileadmin/_kum/1_Nyheder_og_presse/2022/Medieudspil_0302_.pdf

Djøfs TechDK Kommission foreslog allerede i 2019 at styrke public service – i første omgang ved at undgå fremtidige besparelser på public service-området. Desuden at public service-kanaler skal forpligtes på en politik, der sikrer, at de ikke har kommercielle tredjepartscookies på deres websites.

Fra TechDK's anden rapport om demokrati.

Platformene skal tage ansvar for indhold, der vises hos dem

Ulovligt indhold flyder rundt på store platforme som TikTok, Snapchat, YouTube, Googles søgemaskine mv., hvor bl.a. danske børn og unge bruger meget tid hver dag: fra henrettelsesvideoer over indhold med CSAM-materiale. Men i dag har vi ikke selvstændig lovgivning, der klart definerer, hvilket ansvar de sociale medier har for det indhold, der ligger på og spredes via deres tjenester. Der er således ikke målrettet dansk lovgivning med bestemmelser om håndtering af ulovligt indhold. Vi har derimod lovgivning, der gælder de traditionelle medier og regler, der gælder dem, der lægger noget op eller deler, som bl.a. foreningen Digitalt Ansvar påpeger¹⁷. I december 2021 sendte regeringen deres såkaldte lovforslag L146 i høring, der skulle forpligte sociale medier til at fjerne ulovligt indhold inden for 24 timer. Men erhvervsminister Simon Kollerup måtte skrotte forslaget efter henstilling fra EU i maj 2022, hvor The Digital Service Act var blevet vedtaget. Erhvervsministeriet fik en „klar tilkendegivelse fra Europa-Kommissionen om, at de vil blokere enhver form for notifikation af national lovgivning, der vedrører området for Digital Services Act – dvs. også selvom lovforslaget måtte blive tilpasset og ensrettet de kommende regler i DSA'en. Det er altså en klar afvisning på at lave nationale regler på det område, som DSA'en regulerer“, udtalte Kollerup til mediet Radar¹⁸ i den forbindelse.

Djøfs TechDK Kommission har foreslået, at de største digitale platforme – herunder sociale medier – skal holdes ansvarlige for at fjerne åbenlyst ulovligt indhold inden for fx 12 timer, fra det er opdaget eller anmeldt. I Tyskland er loven NetzDG trådt i kraft, hvorefter større digitale platforme er forpligtet til at fjerne ulovligt indhold inden for 24 timer. Præcis hvilke typer indhold, der skal fjernes – og hvorfor – skal være offentligt tilgængeligt, så loven ikke misbruges til at fjerne eksempelvis legitime politiske ytringer.

Fra TechDK's tredje rapport om kultur.

¹⁷<https://digitaltansvar.dk/fokusomraader/sociale-medier/>

¹⁸<https://radarmedia.dk/eu-til-kollerup-drop-forslag-om-nedtagning-fra-sociale-medier/>

Hvad så nu?

Der er behov for, at digitale platforme bliver pålagt en bindende tidsramme for, hvor hurtigt de skal fjerne ulovligt indhold fra deres medieplatforme. Men DSA'en skriver primært, at man har pligt til at gøre noget – bare ikke hvad der skal gøres, eller hvor hurtigt det skal gøres. Om det fra nationalt hold bliver muligt at pålægge de store – og mindre – platforme et tidsmæssigt ansvar for at have fjernet ulovligt indhold fra deres tjenester er det dog for tidligt præcist at sige. Den centrale mekanisme i DSA'en er, at tech-selskaberne årligt skal levere en analyse af de samfundsmæssige effekter af deres produkter – det kan være om falske nyheder, cybervold, sundhed, hadtale og demokrati. Og i det omfang, deres produkter har skadelige virkninger, har de pligt til at gøre noget ved det. I tilfælde af pludseligt opståede kriser som fx en ny pandemi eller en krig kan EU kræve en særstatus, ifølge den danske chefforhandler af DSA'en Christel Schaldemose.

Den næste generation af regulering

Det var og er en helt grundlæggende udfordring for demokratiet, at politikere og lovgivning har svært ved at følge med teknologien; for inden vi når at regulere de nye teknologier, kan meget skade allerede være sket. Ikke desto mindre er det afgørende, at vi forsøger at sætte rammerne for udviklingen, inden den løber fra os.

De næste skridt bør ifølge Stine Bosse, der i alle årene har været formand for Djøfs TechDK Kommission, allerede nu begynde at forberede reguleringer. *„det (DSA'en) er ikke nok, det er kun begyndelsen. Det kan vi kan lige så godt erkende og allerede nu begynde at tale om næste generation af regulering“*. Hvad, den skal bestå af, er en meget stor diskussion – for rækken af spørgsmål vokser hurtigt i takt med den teknologiske udvikling. Uagtet hvilke konkrete teknologier og tilhørende regulering vi skal tage stilling til i fremtiden, kræver det, at vi er i stand til at besvare en række helt grundlæggende spørgsmål til de fortællinger, der bliver fortalt i medierne, af techindustrien selv og andre steder.

Når der tales om 'teknologiens potentialer', bør man altid spørge: potentialer for hvem? Hvilke faktorer kan – i potentialets navn – ende med at antage dystopiens form? Og på hvilke parametre måler vi bedst fremskridt? Vi skal blive bedre til at skabe transparens i den pengestrøm og de subtile påvirkningsmekanismer, der styrer ikke alene implementeringen af – men også fortællingen om – nye digitale teknologier. Dette er helt grundlæggende, hvis vi skal sikre, at individer under 18 får den beskyttelse, de har brug for online. At ulovligt indhold bliver fjernet i tide. At tech-industrien bidrager med den fornødne skat. At borgerne får garanti for gennemsigtighed og en forbedret frem for en forværret service i fx sundhedssystemet. Og ikke mindst, at digitalisering antager en ansvarlig form i klimakrisens akutte tidsalder – for blot at nævne nogle af de forslag, TechDK er kommet med gennem tiden. TechDK har arbejdet for, at vi tænker samfund før teknologi, og skal den vision indfris, er de ovennævnte forslag og reguleringer blandt de helt centrale. Der er simpelthen tale om noget, vi mangler, og de bør virkeliggøres nu! Med disse ord giver vi nu faklen videre til andre, som har modet til ikke alene at tage diskussionen, men også til at komme med helt konkrete bud på løsninger til, hvordan menneske og samfund altid kommer før teknologi.

Redigeret af Mie Oehlenschläger og Astrid Gufler

En tak skal lyde til medlemmerne af Djøfs TechDK Kommission

Stine Bosse (formand), Ask Hesby Krogh (næstformand), Thomas Høgenhaven (næstformand), Andreas Wester, Astrid Haug, Camilla Mehlsen, Charlotte Bang Arnvig Hersdorf, Emma Due Bitz, Henrik Funder, Imran Rashid, Jacob Mchangama, Kristian M. Moltke Martiny, Kristoffer Albris, Lars Maaløe, Marie Louise Gørvild, Mette Lundberg, Mie Oehlenschläger, Mikkel Flyverbom, Nanna Bonde Thylstrup, Nynne Just Christoffersen, Philipp Schröder, Rikke Frank Jørgensen, Stine Carsten Kendal, Thomas Bolander, Thomas Terney, Vincent Hendricks.

Og til det faste skribentteam:

Astrid Gufler og Mie Oehlenschläger

Læs alle kommissionens udgivelser på djoef.dk/techdk

Spørgsmål og henvendelser til Djøfs TechDK Kommission kan rettes til politisk chefrådgiver Astrid Gufler agu@djoef.dk

